

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Külfölden: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— október 25.

(Tisza az ellenzéken.) Gróf Tisza István kőklerségnek mondja a Fejérváry féle programot. A kőklerség magyarul mondva nem egyéb, mint — csepürágás. Aligha nem az fáj a geszti agráriusnak, hogy ehhez a művelethez nem ő szállítja a csepűt!

(Téli gondok.) Be nehéz is az élet, sőt hajt fel így a tél közeledtével sok család apja, gondterhelt arccal. Husdrágaság, tejdrágaság, széndrágaság, mennyi gond, ólom-súlylyal nehezdednek egytől-egyig az ember vállaira! Általános drágaság az egész vonalon, ez jelenti legbiztosabban a téli idő közeledtét. Tengerekbe kerül egy-egy ilyen évszakváltás. Meleg ruha az egész családnak, új cipő, az asszonyrak új divatos kabát a férfinak kalap s ki tudná elszámolni azt a sok-sok apró kiadást, amely okvetlenül szükséges. Fát, szénét kell felhalmozni, hogy a télen legyen mivel fűteni. Kiszámítják a családi tanácsban, hogyan olcsóbb. Havonként kellene talán venni a hivatal révén vagy jobb, ha boltostól vesszük? Apránként rosszul jár az ember, megcsalják a mértékkel, no meg kicsiben az ár is drágább. Ha meg egyszerre veszik az egész télire való, az rengeteg székbe kerül, felemészti az egész havi fizetését egy hivatalnoknak egyszerre. A leányra is kell gondolni. Eladó kisasszony lett már belőle, mutogatni kell bálokor, színházban, zsurokon — hogy mentől előbb találjanak rajta. Új bálruha, cipő, kocsiköltségek, — ismét hatalmas tétel a költségvetés kiadási rovatában. De hát ez olyan befektetés — gondolják — amely meghozza majd idővel a kamatait. Az éléskamrát sem lehet elhanyagolni. — Almát, körtét, amely télire is tartja magát, zöldséget, hordóba káposztát s ki tudná előszoelni, mi mindentélt kell felhalmozni az éléskamrában. Nehezek a háztartás téli gondjai. Az u. n. középosztály selymi meg ezt legjobban. Neki a megnövekedett kiadások korszakában is rangjához, állásához megfelelően kell élni. A gazdag ember fel sem veszi a téli idő bekövetkeztével járó gondokat, a szegény ember keresztül nyomorog valahogyan rajtuk. E két véglet között áll a középosztály, amely elkínlddik a viszonyokhoz való örökös alkalmazkodásával.

(Apponyi bucsuja) Ha — a mit magyar ember nem óhajthat — Apponyi gróf

csakugyan Amerikába költöznék, akkor „Lear király” eme híres két sorával bucsuzhatna el a hazától:

„..... így Kent bucsút veszen
 S öreg lábakkal más országba megy!”

A föld a miénk!

— okt. 24.

(gr.) Minduntalan olvassuk annak híreit, hogy a magyar földet — amelyek nem kerültek ezek harmincadjára az uzsora révén — külföldi nagyurak kerítik hatalmukba. Ezek javarészt megszüntek a valódi magyar földnek lenni.

Magyarországon évente huszezer birtok kerül dob alá, naponta tehát több, mint ötven birtokot árvereznek el. Minden birtokra átlag egy négytagu családot számítva, ez annyit jelent, hogy csak az árverések következtében naponta kétszáz lélek válik földönfutóvá. A földbirtok természetesen nemcsak árverés útján cserél gazdát, hanem vásárlások útján is, még sokkal nagyobb mértékben. De ha ettől teljesen eltekintünk és pusztán az árveréseket vesszük figyelembe, egy évtized alatt ez esetben is egy millió magyar veszti el a földet azért, mert fizetéseképtelenné vált. A nemzetek életében egy évtized egyetlen napot jelent és lám, minálunk minden ilyen napon egy millió régi birtokos lába alól csuszik ki a föld — az új földesurak lába alá. A szociálisták panaszkodnak az olcsó munkabérek miatt s minden bajt meglátnak; csak azt nem látják meg, hogy ott, ahol a föld ennyire omlóban van, ott a munkás sem lehet boldog.

Azt szokták mondani nálunk minden tarthatatlanságra, hogy ez ázsiai állapot. Erre még azt sem lehet mondani, mert még Azsia népei is jobban vigyáznak földükre, mint a magyar. Kinában, Japánban és a mandsuk között egyetlen talpalatnyi földet sem szerezhet meg idegen, mert a sárga ember jól tudja azt, hogy a föld a hatalom alapja. Meg is becsülik ezt a hatalmi alapot annyira, hogy Japán császára ős szokás szerint maga is megfogja az eke szarvát, jelképezvén ezzel, hogy a földművelés tiszteletreméltó foglalkozás. De vigyáznak is aztán a földre, hogy az jó jövedelmet hajtszon a negyvennégy milliónyi japánnak, és aki nem miveli jól a földjét, attól egyszerűen elveszik. Még jobban

megbecsülik a földet a régi világ bölcsőjében, az afrikai Egyiptomban, melynek négy milliónyi népe annyi földből él meg, mint három középszerű magyar vármegye lakossága. Munkás munkás hátán nyüzsög itt s magas sziklákra hordja fel Nilus iszapját az emberi szorgalom. A földnek jövedelmezőségének hasonló megbecsülése mellett Magyarországon kétszer annyi embernek kellene megélnie, mint a mennyi ma él. A híres Sahara-pusztá huszonötöször olyan nagy, mint Magyarország, s ezen az óriási területen a termékeny föld csak fele annyi, mint Magyarországon. Mily boldogoknak kellene nekünk lenni s hogy meg kellene becsülnünk ezt a drága, termékeny magyar földet, melyhez hasonló alig akad a világon!

Mily megbocsáthatatlan éhínség, hogy itt mi boldogulni nem tudunk, hanem ötven-hatvanévrével megyünk ki évente Amerikába s a szélrózsa minden irányába, versenyezni olyan népekkel, melyek sokkal edzettebbek s igénytelenebbek nálunknál. Ki hinné, hogy a kínai képes 20—30 krajcárért terhes munkát végezni naponta s megelégszik néhány marék rizsszel, hébe-hóba egy kis romlott hallal s ünnepe az, mikor patkánypecsenye járja. Mikor mi szidjuk ezt a jó magyar földet s életünket türehtetlennek találjuk, gondoljunk csak Kelet-India munkás néprajára, ahol rossz esztendőben néha egy millió ember is meghal az éhínség borzalmai között. De nem kell ily messze mennünk. A nyolc millió lakosságú Írország sziklás földjén a rozs és burgonya is csak kinnal terem, az emberek fő tápláléka a zabliszthabarék s 1847-ben, mikor nem ütött be a burgonyatermes, fél millió ember halt meg éhínségben, a másik fél millió pedig kivándorolt, végig lipozva az emberi nyomorúság sötét könyvét, derült pillantással áll meg szemünk a szép magyar földön, mely mindent megterem, melynek nincsenek emberirtó bestiái, mérges kígyó és skorpiói; hiányzanak innen a halálra-kínzó rovarok, a számum szelek, hiányzanak a tóvidékek mérges kipárolgásai, nem tűz kunyhókba Szibéria fagyasztó hidege s nem tikkaszt az afrikai hő; a természet rémeivel nem kell megküzdenünk, de a természet termékeny keble előttünk nyitva áll s növényben, állatban és nemes érzésben Istentől áldva vagyunk!

Legjobb téli cipők

olcsón csak

GLÜCK EDÉNÉL KAPHATÓK.

Piso- és Kossuth-u. sarok. Kiszámítással szemben.

És mi panaszkodunk az élet miatt és mi engedjük, hogy ez az adott föld kicsuszik fiaink lába alól s közprédává válhassék?

A szomszéd Románia idegeneknek nem engedi meg a földbirtokszerzést, pedig Románia európai állam épp úgy, mint mi vagyunk. Amit ő megtehet, azt mi is megtehetjük. Isten adta jogunk van nekünk is ahhoz, hogy védjük népünket az idegen ellen s mindent el kell követnünk, hogy ezt a jogot törvényhozásunk alkalmazásba is vegye. *Lehetetlené kell tenni azt, hogy nem magyar állampolgárok magyar földbirtokot vásárolhassanak, mert ha így folyik tovább is, egy évszázad alatt a magyar föld javarésze idegen kézre jut, már pedig, akié a föld, azé az ország. Már is nehéz arra gondolni, hogy hazánk termőföldjének tizedrésze nem magyar állampolgárok kezében van és legalább egyharmadrésze olyanok kezében, akik jog szerint magyarok ugyan, de szívük szerint idegenek.*

Politikai hírek.

— **A horvátok és a koalíció.** Zágrábról jelentik, hogy a Dnevni List, a nemzeti párt lapja az ugyanevezett nagy osztrák mozgalomról beszél. Konstatálja, hogy a fiúmei határozat halva született, mert az a föltevés volt az alapja, hogy a koalíció most kormányra kerül. Ma aztán mindenki látja, mennyire rövidlátó szemmel nézték a viszonyokat a fiúmei horvátok s a dolognak egy másik végét a következménye. Ennek a hívei a koalíciót összecserélik Magyarországgal és a koalíció elutasításában Magyarországot bukását látják. Bécsből került ki a „Nagy-Osztrákország” jelszava, mely polipkarjaival Horvátország felé nyúl. Bárki áll a háta mögött, annyi bizonyos, hogy a föltevés, amelyre alapították, alaptalan és jogosulatlan. A nemesi párt, amely szembehelyezkedett a koalícióval, ezeknek a törekvéseknek is teljes erejével utját állja.

A fiúmei határozat hívei tegnap gyűlést tartottak Zágrábrban, amelyen Radics István, a parasztpárt vezetője a határozati javaslat ellen beszélt, amelyet szörnyszülöttnök nevezett. Az a tévedés, hogy a határo-

zat a horvátokat segíti a germánok ellen való harcban, hiszen a szláv és demokrata törekvések hangoztatása is hiányzik belőle. A szóló elmondta, hogy legutóbb a Zágrábrban idős Trumbics horvát képviselőnek a szemébe mondta, hogy a határozati javaslatot Kossuth szövegezte meg. Trumbics erre elpirult. A gyűlés eredménytelenül végződött.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 25.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök szombaton fogja exponálni a kormány programját a budapesti II. kerületi szabadelvűpárt küldöttsége előtt. Ezzel aztán megindul a haladópart szervezésének munkája.

(A bukottak álláspontja.)

Egy szabadelvű politikus írja: A szabadelvű pártban jobbadára egykedvűen fogadják a kormány akcióját. Oka ennek főleg az, hogy a párt tagjainak javarésze nem tartózkodik a fővárosban s vannak sokan olyanok is, akik elhatározásukat a párt vezérének, Tisza István grófnak állásfoglalásától teszik függővé. Vannak azonban a szabadelvűpártban 20—30-an, akik a kormány programjának megismerése után okvetlenül hajlandók lesznek az új párthoz csatlakozni.

(A többség táborából.)

A koalíció álláspontja ösmeretes. Nem lehetnek a kormány programjában olyan honmentő tervek, amelyeknek ne opponálna. Ezzel a kötött marsrutával indult a küzdelemben, melyet — a mai hangulatból ítélve — folytatni fog mindaddig, amíg többségi előjogainak érvényt nem szerez. A koalíció vezetői ezidőszereint nincsenek a fővárosban. Andrassy Gyula gróf tegnap este 10 órakor utazott Töketeresre. Hétfőre azonban mindnyájan visszatérnek, mert akkor tart ülést a vezérőbizottság, hogy a kormány programjával szemben állást foglaljon.

Egy miniszter nyilatkozata.

A kormány egyik tagja így nyilatkozott a kilátásokról:

— Bár a kormánypárt még nem alakult meg, a miniszterek úgy a fővárosból, mint a vidékről számos belépési nyilatkozatot kapnak. Azok a tagok, akik az új párt bölcsőjénél ott lesznek, a társaság legelőkelőbb köreiből rekrutálódnak s igen tekintélyes számmal vannak köztük aktív politikusok is. Semmi okunk nem lesz pártunk miatt szégyenkezni. Naponta bizonyítékait kapjuk annak, hogy az országban a rendezett viszonyok helyreállítása után való vágy szerfölött erős. De azért az optimizmusunk nem mértéktelen, ismerjük a helyzet nehézségeit, de mindent megteszünk, hogy a ránk ruházott missziót becsülettel ellássuk.

A főispánok esküje.

Jó helyről értesülünk, hogy arra való tekintettel, hogy a főispánok ünnepélyes installációja elé a törvényhatóságok akadályokat gördítenek, a kormánynak az a terve, hogy a főispánok az esküt két tanu előtt tegyék le. A törvény úgy intézkedik, hogy az esküt a közgyűlés előtt kell letenni, de Kristóffynak ez nem irányadó intézkedés.

Éjjel jelenti tudósítónk a következőket:

(Tahi főispán mint békeapostol.)

Tahi Istvánt, Pestvármegye főispánját ma délután felkereste egy újságíró és kikérte véleményét a helyzetről, valamint a jövőre nézve. A főispán a kérdésekre kijelentette, hogy *nyugalmát azért cserélte fel a főispánsággal, mert reméli ezen áldozattal a kormány és a törvényhatóság közötti békét helyreállítani.*

Egyébként szigorúan ragaszkodik a törvényekhez és kerülni fogja mindazt, ami a törvény határait érintik.

A hivatalos kamatláb felemelése.

— október 25.

Bizonyos már, hogy az osztrák magyar bank főtanácsának ülésében elhatározta, hogy a váltókamatlábat egy százalékkal, 4 és fél százalékra, a lombardkamatlábat pedig 5, illetőleg 5 és fél százalékra felemeli. — A

Ki vagy Te?

Ki vagy Te, ki mint a végzet uja
Előmbé állsz és békóba versz?
Ki vagy Te, hogy minden tiszta álmod
Fény övezte Lényedhez ölelsz?

Ki vagy Te, kinek varázs hatalmát
Roskadozva keresztként viszem?
Ki vagy Te, hogy még is minden üdvöm
Benned látom, csak benned hiszem!

Zivuska Andor.

Rajongó hazaszeretetet.

— Történelmi kép. —

Előkelő, dúsgazdag francia nemes embernek volt a leánya Corday Sarolta, kinek szépségénél csak a lelke volt kitünőbb. 25 éves volt mikor Maratnak, a kegyetlen zsarnoknak a halálát elhatározta magában. Azt hitte, hogy hőnszeretett kedves hazájának a szabadságát szerzi meg, ha ezt a zsarnokot elteszi láb alól.

Atyjától Caenben, Angliába átköltözés ürügye alatt vált el s utazott Párisba. Ide érkezvén, amit atyja rábizott a legpontosabban teljesítette s azután minden felindulás nélkül ment be a Palais royalba, hogy megvásárolja azt a kést, amelyet Marat szívébe szándékozott mártani.

Tették a conventben. Marat bűnrészesei előtt akarta végrehajtani, de az örök által visszautasított. Majd levelet küldött Marathoz, amelyben azt igéri neki, hogy nagy felfedezést akar vele közölni, ami Caenben történt.

Marat házfelügyelője azonban gyanakodott és nem bocsátotta be őt. Másnap ismét levelet küldött Maratnak és másnap este ismét megjelent Sarolta, de a gondviselőből elutasította. Erre heves szóváltás támadt köztük és a gondviselő között, amit Marat is meghallott és maga elé bocsátatta a rendetlen időben jött látogatót.

Marat éppen a fürdőben ült, mikor Sarolta belépett; a kád mellé ül és a Caenben lévő képviselőkről beszélgettek. Vértárgó örömmel jegyzi fel Marat a fürdőkád melletti fatörzsön s egyszersmind megfogalmazza az elfogatási parancsot.

— Mi lesz ezeknek a sorsa? — kérdi Sarolta.

— Lázadók ők, akik a vérpadon fogják megkapni méltó jutalmukat — viszonzá Marat.

— Vedd el hát előbb te a magadét! — szól Sarolta s markolatig dőtte a törét Marat szívébe.

A kiáltásra berohant háziak közt könnyen menekülhetett volna Sarolta, fölhasználva a zavart, de ő nyugodtan maradt, megelégedetten munkája sikeres elvégzésében. Hűdegy nyugalommal vetette magát az örök kezeibe.

Marat halálával azonban imádói még nagyobb lelkesedésbe estek bálványuk iránt, ki folytonosan (nem olván szomját a szeptemberi vér sem) 100,000 vörös fő után illygott. Hulláját Dávid testő szintpadhoz illesztésbe helyezve, halála pillanatát ábrázoló a ferenciek egyházában és a Cordelierek kertjében temettetett el. A conventben mellszobrát a Brutusé mellé állították fel és csakhamar nemesak Párisban, hanem minden város és falu piacán ott állott, mint aki a szabadság vértanúja lett. A templomok ajtóit fölött a boldogságos szűz és a királyok helyébe Marat szobra tétetett.

Mikor Cordai Saroltát a forradalmi tribunál elé vezették, azon kérdésre, hogy mi célja volt Marat meggyilkolásával, nyugodtan válaszolta, hogy azért hazájának a nyugalmát akarta visszatenni.

— Régóta feltette magában ezt a szándékot? — kérdezte az elnök.

— Azon nap, amelyen a népképviselői elfogattak, s mert tudtam, hogy megrontja Francia országot; igen — tevő hozzá emelkedett hangon — megölttem egy embert, hogy százazreket menthessek meg; meggyilkoltam egy gonoszt, hogy ártatlanokat szabadítsak fel; köztársaság iránt rajongtam a forradalom előtt és sohasem hiányzott nálam az erélyesség!

— Meggondolta-e tettének következményét?

— Igen, s ha majd egykor a nép megtervétevéseiből, tapasztalni fogja a szeren-

kamatláb ezen felemelését egyhangulag határozták el. Pranger vezértitkárnak a bankkamatláb felemelésére vonatkozó érvelése első sorban a valuta drágulásán alapult. — Rámutatott arra, hogy a váltóárfolyamok az utóbbi napokban annyira emelkedtek, hogy kisebb aranykivitel, különösen Franciaországban, már észlelhető volt. Ha a kamatlábat egy fél százalékkal emelték volna csak fel, az aranykivitel megakadályozására célzó intézkedésnek nem lett volna foganatja, tekintettel arra, hogy a magánkamatláb Londonban és Berlinben 4 százalék körül mozog.

A kamatláb emelés a lehető legrosszabb időre esett Iparunk és kereskedelmünk szabad mozgását és fejlődését megátalja az évek óta tartó belpolitikai válság, úgy, hogy különben is csak a legteljesebb erőfeszítéssel lehet az egyensúlyt fenntartani. Ezen bajokhoz most a kamatláb megdrágulása is járul, ami következményeiben meglehetősen átalakító hatással lesz a pénzpiacra.

El lehetünk arra készülve, hogy december vagy rosszabb esetben február előtt aligha lesz részünk a kamatláb leszállításában.

A hivatalos bankruta felemelésének hatása a többek között az is lesz, hogy a magasabb kamatláb a legnagyobb valószínűség szerint erősen ráfekszik majd nemcsak befektetési értékeinkre, hanem kisebb kamatozású papírjainkra is. Ez annál súlyosabban esik a mérlegre, mert a külföldi pénz drágaság szintén bontogatja már hosszabb ideje a külállamokban elhelyezett járadékaink és zálogleveleink stabilitását, a mely helyzet a magyar válságról terjesztett irányzatos hírek még inkább kiéleztek.

A jegybank kamatláb emelésének következeképp várhatjuk majd a betéti kamatláb felemelését is. Valószínű, hogy a betéti intézetek vezetői már a napokban tárgyalni fognak ez ügyben.

Egyház és iskola.

A tiszántuli ev.ref egyházkerület közgyűlése.

— okt. 25.

(Saját tudósítónktól) A tiszántuli ev.ref. egyházkerület tegnap délelőtt kezdte meg őszi rendes közgyűlését, melyen egyházi részről Dávidházy Kálmán esperes, világi részről gróf Dégenfeld József elnököl. Egyházi körökben már napok óta élénk érdeklődés mutatkozott a közgyűlés iránt, melynek több oldalra terjedő tárgysorozatát,

szét, hogy egy vérszopó zsarnoktól megszabadult!

A legnemesebb tartással lépett Corday Sarolta 1793 július 17-én halálos útjára, esti 7 órakor. A hozzá küldött papot elutasította magától.

A nyaktilót rendszerint körülözönlő dühös asszonyok sértegetéseire csak szánó mosolyal válaszolt. A nézőtömeg tiszteletteljesen vette le kalapját, amint előtte elhaladt. Némelyek tapsoltak; nem lehet tudni vajjon miért? Halálát vagy sikerült tettét bírálták e zezel.

Sarolta mindvégig erős maradt. Midőn a bakó lábait a deszkához kötötte, szüzsies pír futotta el arcát, mely még akkor is megmaradt arcán midőn a fejét a bakó megmattatta a néprek.

A szemtelen bakó irtózatosságunnyal megkapkodta arcul a levágott fejet, ami még az elvadult tömeg lelkében is visszatetszést keltett, úgy hogy a jakobinusok ezért meg is büntették.

Luch Ádám, egy ábrándos német, annyira megvolt hatva a Sarolta szépségétől, és hősiess viselkedésétől, hogy róla egy irított nyomatott ki, amely ezzel végződött, hogy emeljenek a hős leányt emlékszórvot, ilyen felirással: „Nagyobb Brutunál.” Amiért aztán halállal kellett lakolnia.

Corday Sarolta bár sok hasznot nem hozott tette által, mégis kiérdemelte az utókorától, hogy hősnőként dícsőitették.

(—tő)

ban számos fontos ügydarab szerepel és vár elintézésre. A főiskola tágas disztermében nagy számmal gyülekeztek az egyházkerületi képviselők. A gyűlés alkotó tagjai között az előkelő, oszlopos egyházférfiak közül ott voltak:

Dicsőfi József főjegyző, dr. Bartha Béla aljegyző. György Endre, gróf Tisza Kálmán, dr. Thaly Kálmán, dr. Baltazár Dezső esperes, Kiss Albert, Torday Imre, Márton Imre, Márk Endre, Madarász Imre, dr. Kőrösi Kálmán, Nagy István esperes, Simonffy Imre, K. Tóth Kálmán és még számosan.

9 órakor vette kezdetét a közgyűlés, melyet Dávidházy Kálmán esperes imával nyitott meg. Ezután gróf Dégenfeld József üdvözlőle meleg szavakkal a jelen volt tagokat. Röviden vázolta a zavaros politikai helyzetet, mely az egyház körében is nagy hullámokat vert fel. Foglalkozott az egyes eseményekkel és végül rátért arra, hogy a politikai helyzetet is érintő több fontos kérdés vár megoldásra.

Ezután a megjelenésben akadályozott tagok bejelentését vették tudomásul. Bejelentette a főjegyző, hogy Rásó Gyula az alsó szabolesi, Baby József a bihari egyházmege gondnokává választott. Tudomásul vették. Az egyházmegei és a tanárképviselek igazolása után számba vették a megjelenteket. A debreceni főiskola akadémiai tanszakainak képviseleténél vita támadt a felett, hogy hány tag képviselje az egyházkerületben a főiskola jogakadémiai és theologiai tanárkarát és kik? Ferenczy Gyula, Uray Imre, Eröss Lajos, Dömby Lajos, Déczy Imre, dr. Bartha Béla, Sas Béla, György Endre szólaltak fel és ugyancsak tüzesen folyt a vita, pedig végtelenül egyszerű a kérdés. Arról van szó, hogy az egyházkerületi közgyűlésre a jogi és theologiai akadémia tanári kara külön-külön válaszsza meg képviselőit és ne az akadémiai tanári kar együttesen. A hosszas vita után az elnök szavazásra tette fel a kérdést, mire a közgyűlés 57 szóval 15 ellen az előadói javaslatot elfogadta s ezzel dr. Csiky Lajos és dr. Ferenczy Gyula akadémiai tanárkari képviselőként igazoltattak.

A zsinati képviselőket igazolási zottsági jegyzőkönyvét tudomásul vették, majd az egyházkerületi bizottságokat egészítették ki. Baltazár Dezső indítványát, hogy titkos szavazás útján töltsék be bizottságokban megüresedett helyeket 26 szóval 21 ellen elfogadták.

Megválasztották a szavazatszedő küldöttség tagjait: Fráter Barna, Szele György, Sinka Sándor, Szabó Lajos, Szikszay Zoltán.

Pap Imre helyteleníti a most követendő szavazási eljárást, mert a titkos szavazás sok időt rabol el a közgyűléstől, javasolja ennek megváltoztatását. Dégenfeld elnök javasolja, hogy az egyházkerületi bizottsági tagok ki egészítése a holnapi ülésen történjen meg. Elfogadták.

Lengyel Imre elhalálozása folytán megüresedett konventi tagsági helyébe dr. Baksa Lajos tanácsbíró választották meg. A pénzügyi bizottság jelentését Dicsőfi József főjegyző olvasta fel, amit a közgyűlés tudomásul vett avval, hogy Tóth József főszámvevőnek kiváló és nagy munkásságáért quonoriámot szavaztak meg.

Ezután a rendes konventi tagul megválasztott dr. Baksa Lajos helyére, konventi póttagul megválasztották dr. Ujfaluassy Bélát. A különböző jelentések felolvasása után a közgyűlést holnapra halasztották el.

Délután 4 órakor segélygyuleti közgyűlés volt. Az egyházkerületi közgyűlés holnap reggel folytatják.

Ülés az egyháznál. E hó 27-én pénteken délután 3 órakor a Vecsey Brukner-féle földértékesítést intéző bizottság az egyház tanácstermében ülést tart.

Gazdasági bizottsági ülés. Az ev.ref. egyház gazdasági bizottsága e hó 27-én délután 4 órakor Vecsey Imre főjegyző elnöklése alatt ülést tart. Az ülésen folyó ügyek nyernek elintézését.

Törvényhatósági élet.

Hajdumegye nagy népgyűlése.

Hajdúvármegye ellenzéki képviselői legközelebb az egész vármegyére kiterjedő tiltakozó népgyűlést rendeznek, amelyre meghívják Kossuth Ferencet és Apponyi Albertet is. A népgyűlés érdekében az ellenzéki képviselők Karcagon, Papp Elek képviselőnél, tanácskozássra gyűlnek össze. A népgyűlést valószínűleg Debrecenben tartják meg, de ha a debreceni függetlenségi párt külön is óhajtaná népgyűlést rendezni, úgy a vármegyei nagy népgyűlést Hajduböszörményben tartják meg.

Katonai felülvizsgálat. Ma reggel a pavillon-kaszárnyában Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt működött a egyes katonai felülvizsgáló bizottság. A felülvizsgálatra elővezetett legényt az orvosi vizsgálat alapján a további szolgálat alól felmentették.

NAPI HIREK.

Cselédkérdés.

— október 25.

Nincs az esztendőnek egy hónapja sem, amelynek elsejével annyi felmondás járna le, annyi helyezés történnék, mint éppen a küszöbön levő november hó elsején, Minden-szentek napján.

A vidékről is ilyenkor jönnek be a leányok legsűrűbben, hogy miután a nyári hónapok alatt odahaza a gazdasági munkában segédkeztek, a téli hónapokra, mikor reájok a falun szükség nincsen — szolgálatba álljanak.

S ez a körülmény alkalmat nyújt arra, hogy a cselédkérdést néhány szóban megint felszínre vessük.

Cselédmizériáink borzasztóak. Az élelápok humora csöppet sem tuloz, mikor a háziasszonyokat cselédjeik rabszolgáiként állítja elének.

Elvitázhatatlan, hogy — különösen a városokban — valóságos kis cseléddiktatura uralkodik s a humanizmus és emancipáció szent nevében olyan dolgok történnek, aminőkről a levendulaillatos kuriák nagyasszonyai még csak nem is álmodtak soha.

Ennek a cseléduralomnak okait kutatva, nem kell messzire mennünk, hogy mint főfőokra a cselédközvetítés mai rendszerére mutathassunk rá.

Ebben rejlik a dolog nyitja, ez a kulcsa a jelentős s égető orvoslásra váró kérdésnek.

Mert ez a rendszer a cselédviszonyok ideális alapját rombolja szét.

Azt az alapot, amely sem több, sem kevesebb, mint annak tudata, hogy a világ törvényei szerint kell annak s kell szolgának is lenni, az a tudat, hogy az a cseléd, aki érdemes urát és helyzetét megbecsüli, első sorban önmagának szerzi meg a becsületét.

Az a falusi leány, akiben ez a tudat él — s élni él ugyszólván mindegyikben — tisztességes helyre kerülve, önmagától soha sem jutna arra a gondolatra, hogy azt a helyet ok nélkül otthagyja, hogy könnyebb, vagy mondjuk könnyelműbb életmód kedvéért évenként négyszer ötször is helyet cseréljen, olyan szolgálatot keresve, ahol kedvteléseinek zavartalanabbul élhet s a munkában megerősítenie sem kell magát.

A közvetítőknak azonban nagy az ékes-szólásuk s annak erejével úgy felvilágosítják a tapasztalatlan falusi leányokat, hogy

azok természetete a legrövidebb idő alatt teljesen átalakul s egyszerre csak tucatcselédékké, a háziasszonyok kémeivé válnak.

A kornevillei vásárok módija régen kiment a divatból s manapság már nem is volna a célnak megfelelő.

Ma a közvetítés rendszerének korát éljük! De hogy ha már közvetítünk, úgy tegyük ezt a közvetítést a szent cél érdekében mennél jobbra, mennél megfelelőbbé.

Ez pedig olyan hatalmas feladat, amelyet csak az állam tudna eredményesen megoldani a maga parancsoló erejével, tekintélyével.

Napról-napra.

— október 25.

Hangos író vala Vészy,
Toll hol bot, hol művészi;
Ebben most már nem lesz részi,
Dolgát hivatalban teszi.

„Barrikádon” — visszhangozza —
„Eltét áldozatul hozza . . .”
S most magát aktákkal, bankókkal
El is barrikadirozza.

Szász Károly, Bartha és Konti
Egymásután sirba szállnak . . .
Hangulatot így csinálnak
Közül halottak napjának!

— **A vasárnapi beszámoló.** Megírtuk már több ízben, hogy e hó 29-én, vasárnap fontos politikai eseménynek lesz színhelye Debrecen városában. A három országos képviselő dr. Thaly Kálmán, dr. Bakonyi Samu és Szabó Kálmán tartják meg beszámolójukat a Bika dísztermében. A debreceni függetlenségi párt elnöksége a választó polgárokhoz szólva kéri, hogy a beszámolón, a mely kiváló fontos politikai nyilatkozatoknak lesz színhelye, minél számosabban jelenjenek meg.

— **Villamos telep ügye.** Azóta, hogy a tanács a villamos telepre kiírt pályázat ügyében döntött, esőnd állott be egy kis időre. Ezt a csöndességet ma egy félebbezés zavarta meg. Ismeretes ugyanis, hogy a tanács a villamos művek elkészítésével a Siemens és Schuekert céget bízta meg. E határozat nem volt inyére a berlini Általános Villamossági Részvénytársaságnak, a mely a pályázatból azért zárta ki, mert külföldi gyártelepéről szeretné be a gépeket. Az általános villamos társaság megfélebbizte az öt mellőző határozatot s így most az ügy a közgyűlés elé fog kerülni.

— **A kamara nyilvános könyvtára.** A kereskedelmi és iparkamarának mintegy 3-4000 művet tartalmazó könyvtára van. E könyvtár a közgazdasági, társadalomtudományi, jogi irodalomból igen értékes gyűjteményt foglal magában. Nagyszámu gyakorlati, ipari, kereskedelmi szakmunka, értékes vasúti tarifagyűjtemény, compassok, címtárak, térképek, szaklapok, iparművészeti folyóiratok és műlapok vannak összegyűjtve. Ezeket az érdekelt iparos és kereskedő közönségnek közkincsévé kívánja tenni a kamara. Ezért elhatározta, hogy könyvtárával kapcsolatban nyilvános olvasótermet nyit. — Az olvasóterem a kamara kis dísztermében egyelőre minden vasárnap délelőtt 9-12-ig lesz nyitva, hol az érdeklődők a jegyzékből kiválasztott könyvekben, szemlékben buvárkodhatnak, az iparművészeti mintalapokról másolatokat is készíthetnek.

— **Konti temetése.** Budapestről írják: Az elhunyt magyar zeneköltőt, ma délelőtt tizenegy órakor temették a rákoskeresztúri temető halottas házából, ahol díszes ravatalra helyezték. Konti József temetését a zsidó szent-egylet rendezte, a művészhez

mélto pompával. A temetésen megjelent a fővárosi művész- és iróvilág színe-java, a Király színház teljes személyzete és zenekara testületileg és díszes babérkoszorút helyezett a ravatalra. — A halottat Bóthy László igazgató búcsúztatta. A fővárosi színházak énekkarából alakult vegyes énekkar gyászdalokat énekelt; a Magyar Szinpadai Szerzők Egyesületének képviselőjében Márkus József búcsúztatta el Kontit.

— **A tüdővész fejlődése.** A párisi tudós akadémiában dr. Lannelongue közölte ama kutatások eredményét, melyet ő két más kollégájával együtt a tuberkulózis fejlődési menetének megállapítása véget folytatott. A kutatásokat több száz, különféle csoportokba osztott tengeri malacokkal folytatták. Valamennyit beoltották tuberkulózis — bacillussal. A kísérletek végeredménye a következő:

1. A por, különösen pedig a bakterium tartalmú por belehelése a tuberkulózis befolyását gyorsítja. A por belehelése huszöt tizenhét kísérleti állat halálát okozta, míg abból a csoportból, mely a por belehelésének nem volt alávetve, 20 még életben van.

2. Az izommunka befolyása nagyon veszélyes. Különféle 10-10 tengeri malacból álló csoportot naponként többször jártattak egész 900 méterig. Ezek a kísérleti állatok legkésőbb 132 nap valamennyien megdöglettek tuberkulózisban. A másik csoportból, melyet nem kényszerítettek izommunkára, még egy se hullt el.

3. Ha a munkával egyidejűleg a táplálás is elégtelen, akkor a halál sokkal gyorsabban áll be.

4. Az elégtelen táplálás egymaga is siettet a halált. Egy csoport tengeri malac, mely csak fél adagot kapott naponta, 163 nap alatt teljesen elhullt, a megfelelő másik csoportban naponta csak két halálesetet konstataáltak.

— **Terjed a kanyaró.** A hideg, őszi idő beálltával a gyermekszobák réme, a kanyaró-járvány szokatlan hővel lépett fel. A betegség enyhe lefolyásu ugyan, de a járványos betegség terjedése mégis aggasztó, úgy, hogy több elemi iskola bezárása várható már a legközelebbi napokban. Ma délelőtt is 14 újabb megbetegedést jelentettek be az orvosok.

— **Szakosztályi ülés.** A timár szakosztály választmánya e hó 31-én az ipartestület tanácstermében ülést tart. Az ülésen a november 2-án megtartandó előjárásági ülés tárgyait készíti elő a választmány.

— **György Endre jóslása.** Egy budapesti krajcáros lap írja: György Endre, mióta ott hagyta a földművelésügyi miniszteriumot, jóslásokra adta fejét. Megjósolja, hogy mit fog cselekedni a Fejérváry-kormány. Rettenetes dolgokat . . .

— **Meglássátok** — így kezdte jóslatát György Endre az Országos Kaszinó egyik bizalmas fülkéjében — meglássátok, hogy borzasztó események tanúi leszünk. Fejérváry mindenekelőtt többséget fog igyekezni magának szerezni. Ez persze nem fog sikerülni neki. Erre feloszlatta a Házat . . . tavasszal. Megint nem lesz többsége. Ekkor jön azután a vízözön. Nyílt erőszak, nyílt abszolútizmus, szurony, golyó, börtön . . . jaj lesz szegény hazának . . . En megyek Londonba . . . György Endre Londonba megy. Borzasztó!

— **Rejtélyes haláleset.** Napokig fekvő beteg lakásán Fodor István napszámos annélkül, hogy gondozta volna valaki. Tegnap aztán olyan válságosra fordult állapota, hogy be kellett szállítani a közkórházba, ahol még a nap folyamán meghalt. Először azt hitték, hogy hirtelen halálát a mértéktelen szeszfogyasztás okozta. Jóformán meg se vizsgálták a szerencsétlen embert, aki már nem volt eszméletnél, mikor bekerült a kórházba és így a betegsége felől tőle

tájékozódni nem lehetett. Holttestét — dr. Balkányi Emil és dr. Szalay Béla kerületi orvosok tegnap felakarták boncolni. Ez azonban nem történt meg, mert a hullán a két orvos a külérőszak nyomait észlelte és alaposan megvizsgálva a halottat, megállapította, hogy a fején több olyan sérülés van, mely ütődés vagy ütéstől ered. A koponya több helyen meg van repedve és a halánték körül véraláfutások láthatók. A rendőrség a dologról értesítette az ügyészséget és a boncolást most már majd a törvényszék fogja megejtetni.

— **Eljegyzések.** E héten az anyakönyvi hivatalban kihirdetés végett jelentkeztek: Biró Mihály—Karaszek Eszter, Balog István—Süvegcs Zsuzsánna, Juhász István—Kovács Mária, Antal József—Mike Erzsébet, Salamon Sándor—Hidvéger Margit, Horváth László—Hornbarger Rozália, Orosz Károly—Adonyi Piroška, Kovács Sándor—Vig Juliánna, Radócz József—Szendrei Rozália, Abriányi Zoltán—Baróthy Gabriella, Szilágyi Gábor—Tóth Sára, Csontos József—Németh Juliánna, Német János—Kovács Erzsébet, Heller József—Miskolci Mária.

— **Elgázolta a hajtány.** Bujdosó Mihály talyigás ma este hazafelé tartott, amint a nánási vasút átjárójához ért a gyorsan száguldó vasúti hajtány elütötte. — A hajtányt Zaveczky András vasúti alkalmazott vezette, aki annyira lelketlen volt, hogy a szegény elájult munkást lelőtte a töltés melletti gödörbe. Itt talált reá egy rendőr, aki hordágyon bevittette a kórházba. — Csak éjjel 11 órakor tért magához, amikor a kint tartózkodó Veléssy fogalmazónak azt vallotta, hogy a hajtányon nem volt lámpa.

— **Kutya körözés.** Kaszanyitzky Endre kereskedő tegnap délután bejelentette a rendőrségen, hogy Széchenyi utca 33. szám alatti lakásáról eltűnt egy szürkés baraa színű, szálkás szőrű vadász kutya. A rendőrség elrendelte a kutya körözését.

— **Az országos ipartestületi szövetség.** Az ipartestületi előjárásági november havi ülésének egyik legfontosabb tárgyát képezi az országos ipartestületi szövetségbe való belépésnek kérdése. Ez a szövetség most van megalakulóban. Létesítését a szept. hó 8-iki szabadkai országos kongresszus határozta el, célja lenne a hazai ipar anyagi és erkölcsi érdekeinek előmozdítása és annak a fejlődését gátló akadályok elhárítása. A szövetség mintegy központját képeznék az ipartestületeknek, melyek beleolvadnának.

— **Korcsmai garázdálkodás.** Bagdás István olyan ember, aki senkivel sem fér össze. Verakodó, kötekedő, házsáros és mindezen rossz tulajdonságai mellett állandóan hadilábon áll a büntető hatóságokkal is. Lopásért, verekedésért és rablásért többször ült már a tömlőben a jeles férfi. A jó utra azonban nem téríthető, megszokta már a börtön levegőjét és mindig újabb bünökkel tetözi a régieket. Nemrég szabadult ki és már újra megindították ellene a büntető eljárást. Tegnap ugyanis Bacsó János Kut utcai bormérésében csupa kedvtelésből bevverte az ablakokat és leütötte a lámpát, tört zuzott mindent, ami a kezéigébe került, a rendőrt pedig, aki megakartá gátolni romboló munkájában leszurással fenyegette. A garázdálkodásért most majd rövidesen ismét a hüvösre kerül.

— **Basáskodó béresgazda.** Rettegett ember a Pállagon levő Jablonczay-féle tanyán Pál Sándor béresgazda, aki példátlan szigorúságot gyakorol alattasai felett. Ha a tanyán valami hiba történik, vagy nincs rendjén egy vagy más, akkor rettegen az, akinek gondatlanságából származott a dolog, mert a béresgazdától kihuzza a lutrit. — Határt nem ismerő basáskodásának bizonyossága legutóbbi tette. — A napokban történt, hogy egy Helmeczi Imre nevű béres saját

vigyázatlansága következtében felborult a szekerekkel és a jármű megrongálódott. — A béresgazda ezért a dologért borzasztó dühbe gurult és haragjában véresre verte a szegény embert és annak feleségét, aki erélyesen kikelt embertelen cselekedete ellen. A megvert férj és feleség azonban nem hagyták anynyiban a dolgot, hanem feljelentették Pál János béres fejedelmet a rendőrségen.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem Piac utca 44. dr. Ujfalu-sy-ház. Állandó fényképfelállítás a műterem kapubejáratajánál levő kávéházban.

x **Férfi divat ingek készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 2.50 és 3 frt., legszebb nyakkendők 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.**

x **Varga utcán** a 12 ik számú ház, kedvező feltételek mellett eladó. Tudakozódni lehet: Batthányi utca 22.

x Használja a híres Hajdusági podrát. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszernél gyógyszerár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Szinész-haramiák.

Letartóztatás a színpadon.

A bárónő ékszerrel.

— okt. 25.

(Saját tudósítónktól.) A budapesti rendőrség ma letartóztatott egy tolvajsözvétséget, amely báró Pongrácz Jenőné kifosztására szövetkezett. A tolvaj szövetkezett két kóbor színészből és egy ékszerész segédéből állott, akik a bárónő ékszereit, nagyértékű családi ereklyeit lopták el. Az esztendő óta tartó fosztogatás érdekes története a következő.

Még a múlt év őszén történt, hogy a bárónő Baross utca 41 számú lakásán estélyre készült. Előszedte briliánna ékszereit. Amint az egyik nyakéket a kezébe vette, meglepődve látta, hogy a briliánssok fénye tompa. Jobban megvizsgálta az ékszert, és megdöbbanással konstata, hogy a briliánssok hamis. Sorra vizsgálta valamennyi ékszerét, és mindegyikről megállapította, hogy hamisítottak. Nyomban feljelentést tett a rendőrségen, a mely megállapította, hogy a bárónő ékszereit ellopták, a nagyértékű briliánssokat és drágaköveket kiszedték, amelyek helyébe hamis köveket raktak és az ékszereket visszacsacsempeszték a bárónő lakására. A tolvajokat azonban nem tudták kinyomozni.

A bárónő az ideá ugyanis a zemplénmegyei Falkus község melletti birtokára ment nyaralni. Okulva azonban a múlt esztendői lopáson, ékszerét egy pénztintézetnél bérelt fiókban helyezte el és csak azt hagyta otthon, ami nem fért el a fiókban. A lakás kulcsát régi, hű házmesterére bízta azzal az utasítással, hogy szigorúan ügyeljen a lakásra.

A szobák, valamint a szekrények kulcsát magával vitte. Dacára e széleskörű óvintézkedéseknek, a napokban értesítést kapott a bárónő a budapesti főkapitányságtól, hogy utazzék haza, mert valószínű, hogy a lakását kifosztották. A rendőrség ugyanis több zálogházban a bárónő ékszereiből valót talált elzalogosítva.

A bárónő az értesítés vétele után Budapestre utazott és a lakását csakugyan teljesen kifosztva találta. Elloptak 12 ezer koronát érő ékszert, továbbá több évszázados családi ereklyéket. Így Kazinczy Ferenc tintartóját és Bessenyei György kardját. De a tolvajok elloptak egyébként értékes ezüst neműt, és a múlt évben hamisított ékszereket is. A bárónő feljelentésére a rendőrségen most

Eperjessy Károly rendőrfogalmazó vette a kezébe a nyomozást és csakhamar megtalálta a tolvajokat. A főcinkos magának a házmesternek a fia, Csik Imre volt. A kedves fiatal ember ezelőtt elektrotechnikus volt, utóbb azonban felcsapott színésznek. Legfőbb terve az volt, hogy szintársulatot szervezzen. Ehhez azonban pénz kellett. A pénzt a lopásból szerezte meg.

Tudta hogy a bárónő lakásának a kulcsa apja őrizetére van bízva. Egy őszetlen pillanatban a kulcsot elcsenye, észrevétlenül felment a bárónő lakásába és ellopta a drágaságokat. Az ékszereket elvitte barátjához Stark Márton 20 éves ékszerész segédhez a ki a drágaköveket kicserélte hamis kövekkel.

Ő volt az, aki másodízben is az általa hamisított ékszereket összeforrasztotta és így értékesítette. Csik Imrénél a lopásban társa volt Meiselt (Ladányi) Géza 20 éves gipszszobrászból lett színész. A lopott ékszerből befolyt jövedelmet azután együtt költötték el Fiumében. Amikor a pénzük elfogyott, elszerződtek Fekete Béla szintársulatához Gölnicbányára. A rendőrség itt tartóztatotta őket. Csik Imre a társulatnál mint vagyonos fiu szerepelt, akinek az atyja főhivatalknok, négy szobás lakása van Budapesten, a nővére meg csak úgy dobálódik az ezresekkel, oly jól ment férjhez. Nem esdálkozott tehát, amikor Csik szíve imádottját, a szintársulatnál működő Gergely Cillit elhalmozta briliáns ékszerekkel. A leányon annyi briliáns csillogott, hogy elnevezték „briliáns királynőnek” és az „észak csillagának”.

Nagy volt tehát a meglepetés, amikor három nappal ezelőtt detektívek jelentek meg Fekete Béla színiigazgatónál és közölték vele, hogy társulatának három tagját, Csik Imrét, Meiselt (Ladányi) Gézát és Gergely Cillit letartóztatják. A színiigazgató döbbent meg legjobban.

A detektívek ugyanis közvetlen az előadás előtt jelentkeztek. E nap estére Schiller Haramiák című darabja volt műsorra tűzve és a három keresett „művész” éppen tizenkét szerepet játszott a darabban. A jegyek elkelték és ha a három főszereplő a detektívek elfogják az előadást nem lehetett volna megtartani. Az igazgató könyörgésre fogta hát a dolgot.

— Várjanak az urak az előadás végéig és akkor tartóztatassák le őket.

A detektívek ebbe is beleegyeztek. Az előadás végeztével elfogták Csik Imrét és Gergely Cillit, Meiselt azonban megszökött. Ezt is sikerült azonban elfogni Holicsón. Felhozták őket Budapestre, ahol megállapították, hogy Gergely Cilli ártatlan és nyomban szabadon eresztették. Őt is becsapta Csik, mert a hamisított briliánssokat ajándékozta neki. Kinyomozták Stark Márton ékszerészt is, akit letartóztatottak. A három tolvajt még ma átkísérték az ügyészséghez.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Csütörtök, okt. 26. „Suhanc”, operette (A)

Péntek, okt. 27. „Mongodin ur felesége”, bohózat. Kiss Irén első fellépte. (B)

Szombat, okt. 28. „Államtitkár”, vígjáték. Kiss Irén második fellépte. (C)

* **Lili.** Tegnap este *Hervé* bábujos melódiákban gazdag énekes színműve került színre, melyben szép sikerhez jutott *Fóthy Frida*, aki a híres, népszerű *Lili* hercegnőt igen csinosan művészi izléssel énekelte el. Különösen az első két felvonásban tette magát érdemessé az őszinte tapsokra, a melyekben épen az előkelő helyekről, páholyokból és parterrről bőven is volt része. A többi szereplők közül jó volt *Ternyei* s hozzájárultak az előadás sikeréhez *Polgár*, *Deésy*, *Szabó* stb.

* **Suhanc** *Konti József* emlékeinek áldoz a debreceni színház énekes személyzete ma, mikor egyik legsikerültebb s legmulatságosabb operettjét, a *Suhancot* újítja fel. A kedves zenéjű pajkos librettoju operetben a főbb szerepeket *Fóthy Frida*, *Pozsonyi Lenke*, *Radó Anna*, *Békefi Lajos* és *Polgár Sándor* játsszák de a többi szerepek is a legjobb kezekben vannak.

* **Kiss Irén fellépése.** *Kiss Irén* a vizsgínház kiváló művésznője, akit a debreceni színház, szülővárosának színháza nevelt a magyar színművészet javára, mint állandó vendég holnap lép fel először. *Kiss Irén* egyelőre két estén vendégszerepel nálunk és pedig pénteken a „Mongodin ur feleségében”, szombaton az „Államtitkár” c. bohóságban. Mindkét darabban pompás szerepe van a művésznőnek. A kinek fellépései iránt igen nagy az érdeklődés. Az *Ember tragédiájának* e napokra birdetett előadásai a jövő hétre maradnak, a mikor is *Adámot* a darab minden jelenésében *Ternyei Lajos* játssza.

PAVIRATOK.

Berzeviczy a Tudományos Akadémia elnöke.

Budapest, okt. 25. Az akadémia tagjai ma Berzeviczy Albert volt közoktatási minisztert a Tudományos Akadémia elnökségére jelölték.

A norvég trón.

Krisztiania, okt. 25. Az ujságírók jelentései szerint a storting holnapi ülése titkos lesz, mert a kormány jelentést tesz arról, milyen állást foglalnak el az idegen államok amakövetekkel és konzulokkal szemben, kiket a mostani norvég kormány Norvégia jövőendő államformájának megállapítása előtt nevezett ki. Legjobb forrásból vett értesülés szerint valótlán az a hír, hogy *Bothner* miniszter a királyválasztásra vonatkozólag szükségesnek tartja a népszavazást.

Igaz alkotmányt a népnek!

Pétervár, okt. 25. *Witte* gróf, az új miniszterelnök ma a cárnak azt ajánlotta, hogy népének sürgősen adja meg az igaz alkotmányt, mert a belső zavarokat csak azzal szüntetheti meg.

Sztrájk.

Varsó, okt. 25. *Lodzban* és *Pabianiceben* több, nagyobb gyár munkásai sztrájkba léptek. Eddig mintegy 4000 munkás sztrájkol. Azt hiszik, hogy a munkát több, más gyárban is be fogják szüntetni. A petrikai kormányzóságban, a hol a vasuti munkások sztrájkja fenyeget ostromállapotot szándékoznak kibírdetni. A varsó mlavai, a varsó kovei és a varsóbreszk-litovszki vasuti vonalokon beszüntették a forgalmat.

Loubet Spanyolországban.

Madrid, okt. 25. *Loubet* elnök tegnap este 7 órakor *Alfonz* király tiszteletére ebédet adott a francia nagykövetségen, a melyen *Károly Ferdinánd* bajor herceg *Montero Rics* miniszterelnök, több miniszter és más főméltóság vett részt. A lakomán *Loubet* elnök pohárköszöntőt mondott.

Az orosz vasuti sztrájk.

Moszkva, okt. 25. Az építőmunkások sztrájkja egyre terjed. Eddig *Simbirszkben*, *Jekaterinoszlavban*, *Kievben*, *Szmolenszskben*, *Voronesben*, *Szaratovban*, *Karkovban*, *Ja-*

Alapított 1875.

Több éremmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIM

telhalmazottsága miatt évtizedek óta kitűnő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáram

elismert elsőrendű készítményeit a legolcsóbb árak mellett ajánlom a nagy érdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívánatra díjmentesen szolgálók.

Schwartz Vilmos

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre”

adja a legjobb bort!

Ollani permetezni nem kell!

a szőlészeti kincse.

A phyloxera ellen áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás

Cim:

Szigyártó és Takács

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: **F e l s ő - S e g e s d .**
Somogy-m

SZŐLŐOLTVÁNY ELADÁS.

A ki egészséges, olesó, szép szőlőt akar, bizalommal forduljon

Vityé Miklós lelkiismeretesen vezetett

oltványtelepéhez

Szerb-Csanádon Torontálm. a hol szokvány minőségű I. rendű és, gyökeres és sima szőlőoltványok, bor- és csemegefajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlővesszők, nemkülönben ugyanazon fajok II. rendű osztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók. — Szőlőlugasnak külön e célra választott fajok. — Faj és árjegyzék

kívánatra ingyen és bérmentve.

A számos elismerő-levél közül itten csak egy. Tek. Vityé Miklós urnak, Szerb-Csanád. A nekem szállított 2000 drb. I. minőségű gyökeres oltvány 14—15 drbig mind megfogamzott s így szokat mindenkinek a legjobban fogom ajánlani. Már ez idén, t. i. az első évben 3 $\frac{1}{2}$ —4 m. hajtást hoztak, mely körülmény általános feltűnést keltett. Biztosítom, hogy szükségletemet mindig Önénél fogom fedezni. Szívveljes üdvözléssel Kunszt Sebő, Egres.

Hirdetések felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Óriási SZERENCSE TÖRÖK-nél!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **21 millió** koronánál több nyere-ményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb** nyere-ményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás főnyere-ményt, a legnagyobb **400 000** koronás főnyere-ményt,

továbbá 4 á **100 000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70. 000**, 3 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**, **15.000** és ezeken kívül számtalan **10.000**, **5.000**, **2.000**, **1.000**, **500** koronás és egyéb nagy nyere-ményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesély-dusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 17-ik magyar osztálysorsjátékban

110.000 sorsjegyre ismét **55.000** pénznyere-mény jut és összesen **14 millió 459.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki!

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz szépé varázsolja az életet! Túlán megkapja a férj a feleséget vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvételé által egy főnyere-mény nyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsesorsjeggyel folytán a neve mellett számot alkalmat, melyre egy nagy nyere-mény jut.

Adám, Adél	12109	Domsó, Erzsébet	65878	Iván, Jolán	2238	Ötö, Katalin	21451
Adólar, Agnes	3223	Ede, Eszter	4043	Jakab, Józsa	36322	Ötö, Károly	55172
Adólt, Agóia	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	25597	Pál, Nozsi	2272
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107278	Jenő, Julianna	54595	Péter, Olga	51915
Aladar, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Panna	141909
Albert, Annetta	74386	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katalin	63775	Richárd, Rozália	34853
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genováva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Rozália	29792
Akos, Aranka	101901	Erzse, Gertrud	12115	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Rozália	12530
Ambras, Berka	50901	Frigyos, Gabriella	93939	Kristóf, Klótild	7229	Salomon, Rozália	65227
András, Blanka	35266	Flópp, Gizella	99037	Lajos, Kornélia	109797	Sara, Rozália	17715
Antal, Borbála	2392	Gábor, Edit	20999	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozália	28907
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leó, Kunigunda	96032	Simon, Sári	107207
Árpád, Betti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Rozália	26094
Armand, Bela	105317	Háza, Hercega	38997	Lőrinc, Lenka	63022	Tibor, Rozália	74377
A. Ró, Brigitta	15226	Énastav, Hilda	2736	Mánó, Leónia	6279	Tibor, Rozália	2727
Attila, Cecília	52333	György, Iborika	55487	Márkus, Lidia	24434	Tivadar, Teréz	34594
Bakos, Cornelia	71397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	96297	Tóbiás, Teréz	65277
Bálint, Bóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludovilla	52977	Vendel, Valéria	20055
Barnabás, Cecily	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lujza	24202	Viktor, Veronika	101911
Bela, Cecília	38277	Rugó, Ila	46435	Rikós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	65908
Benedek, Eufémia	10855	Izgat, Irén	12115	Riksa, Malvin	48562	Vince, Vilma	12913
Bernát, Emma	51377	Ilés, Irma	45273	Ró, Margit	12906	Zoltán, Zsófia	65565
Dániel, Prinszka	101911	Isare, Izabélla	109333	Sándor, Mária	109639	Zsigmond, Zsuzsanna	5543
David, Eva	10864	István, Janka	27174	Orbán, Mártha	36734		
Dénes, Evólia	52157	Izidor, Johanna	58077	Osztár, Matild	67197		

Legnagyobb nyere-mény esetleg **1.000.000** korona;

továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyere-mény **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000** 1 á **90.000**, 2 á **80.000**, 1 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, **40.000** 5 á **30.000**, 3 á **25.000**, 8 á **20.000**, 8 á **15.000**, 36 á **10.000** korona és még sok egyéb nyere-mény

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt. —.75, vagy **K 1.50**; 1/4 eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy **3** korona.
1/2 „ „ „ **3.—**, „ „ **6.—**; 1 „ „ „ **6.—**, „ **12** „

A sorsjegyeket ufánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. e. október hó 29-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak.

TÖRÖK A. és T.

Sürgőnyeim:
Török, Budapest.

bankháza, BUDAPESTEN.

Sürgőnyeim:
Török, Budapest.

H a z á n k l e g n a g y o b b o s t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .

Főáruháuk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körút 46 a.** I. fiók: **Váci-körút 4 a.** II. fiók: **Muzeum-körút 11 a.** III. fiók: **Erzsébet-körút 54 a.**

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az
ősz divat ujdonságaiDivat kelmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Uj betétek után**4¹/₂%-ot fizet**

f. hó 23-ától

a Debreceni

Ipar- és Kereskedelmi Bank.

Karácsonyi kézimunkák

Könyvnyomda.

Könyvnyomda.

és különlegességek megérkeztek.

BENYÁTS EMIL

kézimunka üzletébe, DEBRECEN (Tisza-palota).

Tanítónőknek kedvezmény!

Óriási szerencse Gaedickenél!

Utólérhetetlen gyűjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon ugyszólván nincsen város, hol Gaedicke egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizettem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat **602.000** koronát a **62551** számra,
háromszor a nagy főnyereményt **400.000** koronát a **11119** számra,

400.000	„	„	28916	„
400.000	„	„	33464	„

háromszor a **100.000** koronát, továbbá a **70.000**, négyszer **60.000** és igen sok **30.000**, **25.000** **20.000** **15.000** és **10.000** koronás nyereményeket.

A legközelebbi XVII-ik sorsjátéknál, mely újból

55.000 nyeremény és **110.000** sorsjegyből áll, **14 millió 459.000** korona sorsoltatik ki.**Főnyeremény esetleg 1 millió korona.**Továbbá 1 nagy jutalom a **600.000** 1 nyeremény a **400.000**, 1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a **80.000**, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, **50.000**, **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**, 8 a **15.000**, 36 a **10.000**, 67 a **5000** stb. stb.

Az eredeti sorsjegyek tervszerinti ára:

<u>Egy nyolczad</u>	<u>Egy negyed</u>	<u>Egy fél</u>	<u>Egy egész</u>	<u>sorsjegy</u>
1.50	3.—	6.—	12.—	korona,

melyek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvétellel küldetnek szét. Hivatalos játéktervek, valamint postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

A november hó 23-iki húzáshoz kérem mielőbbi becses rendelését hozzám juttatni.

Gaedicke A. bankház Budapest, Kossuth-Lajos-u. 11. sz.
Sorsjegyek kaphatók: Ifj. Gyürky Sándor, papirkereskedés,

Nagy S. Samu városház-épületben, Horovitz Samu papirkereskedés, Fischer Czili dohány tőzsdéjében, Debrecen.